

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓTI SÁNDOR

Az erdélyi liberális blokk vezére helyteleníti Tatarescu magatartását

A nagyváradai értekezlet memoranduma — Mit mond Dragos Teofil

A „Nagyvárad” számolt be a mult esztendő őszén arról a jelentős értekezletről, melyet tizenöt-nél több liberális képviselő jelenlétében tartottak meg Nagyváradon. Akkor történt, hogy az erdélyi liberális blokk Cosma Gábor belényesi szenátor elnöke alatt megalakult és az értekezleten — egyebek között — az erdélyi kisebbségekkel való bánásmód kérdéseit is tárgyalták. Azóta nem sok hallatszik az erdélyi liberális blokk munkájáról, míg most Dragos Teofil dr volt szatnári képviselő, jelenleg nagybányai liberális képviselő, kinek a blokk munkájában vezető szerepe van, így nyilatkozott:

— Az erdélyi liberális blokk, vagy amint a román sajtó bennünket nevez: „az elégedetlenek csoportja” ma is fennáll — mondta dr Dragos. Csak nemrégiben, a karácsonyi vakáció előtt, adtuk át részletes memorandumunkat a miniszterelnöknek, mint a párt elnökének.

— Ez a memorandum, amelyet körülbelül 37 erdélyi és bányai liberális képviselő, illetőleg szenátor írt alá, rövidesen megvitatás tárgyát fogja képezni a párt vezetőségében s közelebbi részletei csak akkor fognak nyilvánosságra kerülni. Alapjában, eleve kizárva persze a regionalizmus árnyékát is, azt fejtjük ki benne, hogy csak a helyi viszonyokat jól ismerő emberek útján lehet helyesen kormányozni s sikerrel egységesíteni.

— Ami a Magyar Pártot ért vádakat

és Tatarescu nyilatkozatát illeti, azokkal nem foglalkozom,

annál inkább helytelenítem azonban Tatarescu magatartását,

amellyel az egyik irányzat javára belenyúl a magyarság belső ügyeibe. A kisebbségekkel szemben való álláspontunknak egyszerű és teljesen világos formulázása után, amelyet a miniszterelnök úr a közigazgatási reformjavaslatot előkészítő parlamenti bizottságban, — amelynek én is tagja vagyok — adott,

Tatarescu eljárását szintén csak a magyarság viszonyai nemismerésének tulajdonítom.

A Magyar Párt mai vezetőségének — minden fogyatékosága mellett — van olyan súlya az erdélyi magyarságban, amelyet ilyen manőverekkel nem igen lehet gyengíteni, hanem — ellenkezőleg — inkább erősíteni.

— A „Societatea de maine” folyóirat szerkesztősége által összehívott kolozsvári értekezletet a mi blokkunk nagyváradai értekezlete kései visszhangjának tartom. Azok, akik ismerik a mi memorandumunkat, tudják, hogy ennek az akciónak az apasága a miénk s hogy a Goga, Goldis, Lupas és Bogdan Duica-féle mostani „Erdélymentésnek” nincs egyetlen kérdése sem, amelyre a mi figyelmünk jóval régebben ki ne terjedt volna.

volt vendége a király kisebbik fia, Miklós herceg.

Ez úgy tisztelte a püspököt, mint második atyját és róla mesélik, hogy egyszer, amikor a fiatal herceg ebéd után a püspök asztalánál cigarettára gyújtott, a főpap kedvesen és a biharmegyei románok speciális kiejtésével szolt reá:

Miért cigarettázol, nem félsz, hogy megver a felséges Atyád?

Nagyon jótékony ember volt Pap János püspök és sokat áldozott a tanítók és papok nevelésére. Csak legutóbb is az újév alkalmával egy millió leies alapítványt tett, amelynek jövedelméből a külföldön tanuló teológusok nyernek ma is segélyt.

Halálának híre nagyon hamar elterjedt Nagyváradon is és a püspöki palotára felhúzták a gyászlobogót. A biharmegyei és nagyváradai románság nagyszámban foglalta magát képviseltetni a püspök temetésén.

Pénteken délelőtt tizenegy órakor fogják Aradon beszentelni és a gyászmenet az állomáshoz viszi. A vasutigazgatóság halottaskocsit bocsátott az egyház rendelkezésére, amellyel Nagyváradra szállítják. Ide a délutáni órákban érkezik meg és itt is nagy gyászszertartások között a biharmegyeiek és nagyváradiak fognak elbúcsúzni a halott főpaptól. Nagyváralról Belényesbe viszi majd a gyászvonat és innen a szülőfalujába, Szelistyébe szállítják.

A püspök ugyanis már évekel ezelőtt templomot építtetett Szelistyén és a templom mellett kriptát, amelyet örök nyugalóhelyül rendelt. Valószínű, hogy a bihariak idáig kísérik ki a püspök holttestét. Érdekes, hogy Pap János az első aradi román orth. püspök, akit nem az Arad melletti Bodrogon, az aradi püspökök temetkezési helyén helyeznek örök nyugalomra és aki úgy rendelkezett, hogy földi porait a szelistyei kriptába őrizzék. A váradai püspökséget a temetésen dr Maghier Aurél fogja képviselni.

Meghalt Pap J. János aradi román püspök

Nagyváradra hozzák a tetemét és a biharmegyei Szelistyén temetik el

A görög keleti világnak nagy gyásza van. Amint aradi tudósítónk jelenti, Pap János román orth. püspök szerda este fél nyolc órakor értesítésesedést következében meghalt. A különben erős szervezett főpap a délutáni órákban rosszul lett, azonnal orvost hívatott hozzá, de a beavatkozásnak már nem volt meg a kellő sikere. Erdély legöregebb román püspöke hetvenhét éves korában meghalt.

A nyilvános szerepléstől meglehetősen tartózkodó, kissé zárkózott természetű volt az elhunyt főpap, de kétségkívül markáns és főleg tiszteltreméltóan puritán egyénisége volt az egész romániai görög keleti egyháznak és hűséges pásztor, vezére egyházmegyéjének.

Pap János 1848-ban született Biharmegyében, a Belényes melletti Szelistyén. Egyszerű kántor volt az édesapja és nem volt pénze arra, hogy különben kiválóan tehetséges fiát neveltesse. Fiatal gyermek korától kezdve maga tartotta el magát Pap János, aki az elemi iskolai után a gimnáziumot Belényesben végezte kitűnő eredménnyel. Innen került Aradra a teológiára, ahol hallatlan nyomorgások árán is, de folytatta tanulmányait. Hogy mennyire nem volt pénze, azt bizonyítja, hogy a szünidőben Aradról a bihari hegyeken keresztül gyalog ment haza Szelistyére. Az éjszakákát román papok és tanítók házában töltötte, akik szívesen látták a szerény, Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

de igyekvő papnövédek. Egész életében ezek a papok és tanítók voltak a legjobb barátai. Szeretettel ragaszkodtak a püspökhöz, aki viszont gondoskodott arról, hogy a kormánynál minden befolyását felhasználja arra, hogy az intézményeiket fejleszthesse és gazdasági helyzetükön javíthasson.

Amikor a teológiát elvégezte, egészen fiatalon hívták meg az aradi püspökséghez Ivascovici püspök idején és püspöki titkárr, majd egyházi előadó lett. Harmanc esztendőn keresztül teljesített szolgálatot az aradi püspökségen, s amikor Goldis József püspök meghalt és Mangra Vazul megválasztását a magyar kormány megsemmisítette, 1903-ban az új választáson ő került a püspöki székbe.

Pap János a magyar kormány előtt is nagy kegyben állott. Ferenc József megerősítette püspöki állásában és a főrendiház tagjává nevezte ki. Addig, amíg a nagyváradai püspökség meg nem alakult, 1920-ig a biharmegyei és nagyváradai egyházközségek is az ő hatáskörébe tartoztak és Biharmegyében és Nagyváradon is nagyon sok román ur van, aki annak idején mint szegény diák lelki és anyagi támogatást is kapott a püspöktől.

Politikával sohasem foglalkozott Pap János és ekkor már birta mindenkinek a szeretetét. A román királyi család őszintén szerette az ősz patriarkát, különösen sokat

Ujabb izgalmak a német birodalmi gyűlésen

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlésen folytatták a kormánynyilatkozat feletti vitát.

Koch demokrata szóal fel és kijelenti, hogy a német nép egyhangúlag elítéli a kölni-zóna további megszállását. Az antant okozta, hogy Németországban jobboldali kormány került hatalomra, mert öt éven keresztül elhanyagolta és semmibe vette Németországot. A kormány külpolitikájával pártja nem ellenkezik.

Graefe nemzeti szocialista kijelenti, hogy a korrupciónak gazdag anyaga van, amelyek a birodalmi elnök családját is érintik.

E kijelentésre percekig tartó lármator ki a szociáldemokraták padsoraiban.

Luther kancellár kijelenti, hogy a szövetségesek a kölni zónáról sohasem tettek kompromisszumos javaslatot. A német kormány a londoni egyezmény után joggal várhatta, hogy a kiűrités határidejét nem tolják ki.

A kancellárt beszéde alatt a kommunis-ták állandó közbeküldésekkel zavarják. Luther kancellár kifejti, hogy amnesztia-ról ezidőszent beszélni nem lehet.

A kommunisták újabb zajba törnek, mire az elnök Schwarcz kommunistát kizárja az ülésekről. Schwarcz vonakodik elhagyni az üléstermet, mire az elnök az ülést felfüggeszti.

Az ülés újból megnyitása után az elnök bejelenti, hogy Schwarcz kommunista képviselőt nyolc napra kizárták az ülésekről.

Ezután a kancellár folytatja beszédét, majd az ülést berekesztik.

A hadbíróági vizsgálóbiztos befejezte a vizsgálatot a jogakadémiai incidens ügyében

A kolozsvári hatodik hadiest vizsgálóbiztos a Orosz Juliu főhadnagy — mint a „Nagyvárad” megírta — két nap óta itt tartózkodik és kihallgatásokat folytatott a jogakadémián történt incidens ügyében. A főhadnagy hadbíró újból kihallgatta a sajnálatos incidens összes szereplőit úgy a román, mint a zsidó joghallgatókat és vallomásaikat jegyzőkönyvbe foglalták.

A vizsgálat ugyanis — mint értesülünk — azt kívánja volna tisztázni, hogy kik voltak azok az idegen, az akadémiától távol álló személyek, akik a verekezésbe beavakoztak. Kutatta még a vizsgálat azt is, van-e a zsidó diákságnak önvédelmi szervelete Nagyváradon.

Tegnap befejeződtek a kihallgatások. A „Nagyvárad” munkatársa felkereste Orosz Juliu főhadnagyot, aki a következőkben nyilatkozott: — A kihallgatásokat befejeztem és vizsgálom Kolozsvárra. A vizsgálat részleteiről, eredményeiről nem nyilatkozhatok. Letartóztatás nem történt, el fogom készíteni a vádiratot és tárgyalásra bocsátom az ügyet.

A kórház igazgatója a betegfelvételtől

Ambulancia a kórházban

Dr. Anca Gyula János, a biharmegyei kórház igazgató főorvosa most érkezett haza hivatalos útjából s a következők közlését kéri: — Most olvastam a „Nagyvárad” cikkét a kórház ágyhelyeinek leszállításáról és sietek kijelenteni, hogy a kórház ágyhelyeinek a számát még tavaly szállították le ezerről nyolcszázra. Igaz, hogy ma a személyzet nélkül 600 ágyunk van gyógykezelési célokra.

Tulajdonképp sohase volt leszállítás a kórházban tekintetben, hogy mennyi beteg vegyünk fel. Mikor ezer ágyas volt a kórház, akkor se volt több betegünk, mint ma, legfeljebb 650. A kórházaknak régebben az volt az érdekük, hogy minél több ágyuk legyen s minél több ágyban legyen beteg, még pedig azért, mert az állam fizette a betegápolási díjakat a szegény-alapból s rendszerint 75—80 százaléka a betegeknek olyan szegény volt, hogy az állam fizette a megtérítést. Ma azonban nem érdeke a kórháznak, hogy minél több beteget vegyen fel s tartson, különösen a kórházotlételeket, amely tére befekszik a kórházba.

Ezer ágyban sohase feküdt beteg, legfeljebb még 30-ra van szükségünk s ezt kérjük is a minisztériótól. Most tél van s 10—20 ágyval többet vehetünk fel. Még most is itt vannak azok az öreg emberek, akiket a kózségek, mert nem tudnak rajtuk segíteni, kocsira tettek s beküldtek a kórházba.

A kórház elsősorban csak a gyógyítható betegek kezelésére való s nem olyanok tartására, akiket inkább ápolni kell, mint kezelni. Ezeket most nem bántjuk, de nyárára felszólítjuk a községet, hogy vigyék el őket s helyezték el valami menházban. Van ilyen, vagy 30 beteg.

Elsősorban a sebészetre mindenkit azonnal fel kell venni, fertőző betegeket is és a mérgeztetteket. Vannak, akik esetleg várhatnak, nem sürgős a kórházi kezelésük, nem súlyos betegek, de ezeket is felvesszük pár napon belül. Általában

a kórház minden beteget felvesz.

Ma is van osztály, ahol több beteg van,

mint rendesen lehet. A sebészeten 100 helyett 106, a szemészeten 24 helyett 30 s így tovább.

A kórház most orvosi rendelőt létesített, ahol ingyen, vagy mérsékelt díj mellett rendel-

nek a segédorvosok délelőtt 11—12, délután 4—5 ig. Az ambulancia állapítja meg, hogy a betegnek van-e szüksége kórházi kezelésre, ha van, ez esetben azonnal felvesszük.

Negyvenmillió adóhátralék van az elmúlt két évről

De a pénzügyigazgatóság méltányosan lehetővé teszi a részlettörlesztést is

Iliescu pénzügyigazgató nyilatkozata

A „Nagyvárad” munkatársa felkeres Gh. Iliescu pénzügyigazgatót és elmondta neki az adózók kérését. Az új pénzügyigazgató mindenkor belátó és jóakarú volt és most is igyekszik megoldást találni.

— Hígyje el, — mondotta a pénzügyigazgató, — nekünk is nagyon súlyos helyzetünk. Hiszen, ha csak az 1924-es adóhátralékokról volna szó, de az adókóvetelésünk tekintélyes része még 1923-ról való.

— Statisztikaszzerű adatokat is mondok, hogy tisztában legyen, milyen összegekről van szó.

A nagyváradi adózók 1923. és 1924. évekről 12 millió leiel, a biharmegyeiek pedig több, mint 28 millió leiel tartoznak.

Negyvenmilliót meghaladja tehát az adóhátralék és érthető, hogy egyre-másra kapjuk a sürgető rendeleteket a pénzügyminisztériumtól, hogy a hátralékot szállítsuk be.

A pénzügyigazgatóság méltányos engedményt szívesen ad

— Tudjuk mi jól, — folytatja, — hogy az adózók helyzete nem a legjobb, de senki sem mondhatja, hogy nem vagyunk méltányosak. Idáig bárki, ha feljött hozzám, tartozásra valamit fizetett és halasztás kér, megkapta azt.

— Ha meggyőződünk arról, hogy az adózó többszöri felszólításra sem akar haladni a fizetésről, sem arról, hogy legalább törleszteni kezdjen, akkor megindítjuk végrehajtási eljárást. Ez hosszadalmas, az adózónak tehát bőven van ideje arra, hogy pénzt szerezzen, vagy feljöjjön és felajánlja, hogy milyen részletekben tudna fizetni.

— Tisztában vagyok azzal, hogy végrehajtás és árverés mekkora hátrányt mindenkinek és minden egyes esetben megvizsgálók, mielőtt idáig jutni hagynám a dolgot. De ha az adózó tudatosan megnehezíti a mi dolgunkat, akkor mi sem tehetünk mást. A törvényes eljárást le kell folytatnunk.

— Az ördög nem olyan fekete, mint ahogy lefestik. Negyvenmillió adóhátralék azonban mégis csak sok és ha lassan, fokozatosan is, de mégis be kell szállítani legalább egy részét az összegnek.

Dorian Filmszínház

Ma, pénteken 5, 7 és 9 órakor

Rider Haggard angol író regénye

A rabszolgakirálynő

Monumentális film 8 nagy felvonásban. — Rendezte: Kertész Mihály, a „Sodoma”, „Medardus” és „Kuruzsló” rendezője. — A női főszerepben a szép Korda Mária, a férfi főszerepben a még szebb Adelqui Millar, Faraó szerepében: Beregi Oszkár.

A „Rabszolgakirálynő”-t ugyancsak ma játsza Bukarestben a Pathé-Lipscai Palace, Budapesten a „Corvin” színház.

A tolongás elkerülése végett ajánlatos a jegyeket d. e. 10—1/2 között elővételben megváltani.

Eddig szőlő Iliescu pénzügyigazgató nyilatkozata. És ez megnyugtató lehet a közönségre is, melynek érdekeit a „Nagyvárád” ez ügyben is szóváltette az illetékes fórum előtt.

Tolnai Szigfried levele a Rabaz-pörben

Budapestről jelentik: A Roboz-perben a bíróság tegnap elrendelte a bizonyítás kiegészítését. Felolvassák Roboz Bélának Tolnai Szigfridhez, a Nagyváradon jól ismert orfeumtulajdonoshoz intézett levelét, amelyben többek között ezt írja, „csak még egyszer kerülnék ki a börtönből, majd megmutatom a pipogya Budapestnek, semmi, amit eddig csináltunk.” Kéri Roboz, hogy a levelet elolvasás után tépje össze.

Egy másik barátjához intézett levelében Roboz Imre kéri, tegyen meg mindent, hogy a csereforgolytranszporttal Oroszországba kijussanak, mert nagyon fél a kurzus bosszujától.

Kommunisták támadták a francia kemorában Herriot-t

Párisból jelentik a Radornak: A kamara tegnapi ülésén Cachin kommunista képviselő és baszdében tamadta a külügyi politikát és azaz baszdolja a kormányt, hogy Lengyelországgal titkos szerződést kötött Oroszország ellen, továbbá, támogatja az Oroszország bekerítésére irányuló mozgalmat.

Herriot hevesen tiltakozott Cachtin állításai ellen és kijelentette, hogy Franciaország és Lengyelország között szövetséges viszony áll fenn, ez azonban nem irányul Oroszország ellen. A francia kormány nem támogat orosz-ellenes politikát. Tény az, hogy a kis államok egymást kölcsönösen támogatják azokkal az államokkal szemben, amelyek részéről veszedelem fenyegeti őket. Ezt a legutóbb lezajlott halmi események indokolták is teszik.

Készül a megegyezés a magyar többségi és ellenzéki pártok között

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés ellenzéki képviselőire vonatkozó kizárási indítvány után megmozdult az eddig passzív ellenék s most már keresi az utat a kibontakozásra.

Boros János, az ellenzéki blokk egyik vezérfőfia kijelentette, hogy helyénvaló volna, ha a hatalmon levő párt ajánlattal jönné egy pártközi konferencia elé, melyen a vitás kérdéseket megbeszélhetnék. Az ellenzékiek szívesen látnák, ha a pártközi konferencián Zsitvay nemzetgyűlési alelnök elnökölne.

A blokk körében különben még nem különbözöttek ki teljesen a nézeteltérések. Egyik része a blokknak már határozottan visszakivánkozik a parlamentbe, másik része azonban el van határozva, hogy további passzívításban maradjon. Vannak, akik deklaráció kiadását óhajtják, amelyben a nemzetgyűlésen az ellenzék távollétében történt eseményekről szövegné le a nézetét az ellenzéki blokk. Ezek szerint az ellenzék csak a deklaráció kiadása után térhetne vissza a parlamentbe. Mások ismét azon a nézetben vannak, hogy a deklaráció kiadásával az ellenzéknek mindaddig várnia kell, amíg a választójogra, házszabályokra nézve engedményeket nem sikerül a kormánnytól kicsikarniuk.

Dróczy Győző a demokratikus szövetség pénteki ülésén pláne oly értelmű határozati javaslatot készült előterjesztteni, hogy az ellenzéki képviselők kérdezzék meg választóikat, mitévők legyenek. Tegnap több ellenzéki képviselő kifejtette Zsitvay előtt, hogy tervezetet óhajtanak terjesztetni Bethlen elé, amelynek alapján közeledés volna létrehozható a többségi és ellenzéki pártok között.

A nagyváradi expressz katasztrófája Földvár közelében

Tíz könnyebb sebesült

Csütörtökön délelben pillanatok alatt elterjedt Nagyváradon az a riasztó hír, hogy a Bukarest–nagyvárad expressz-vonatot súlyos katasztrófa érte. Az első órákban — noha Kolozsvárral és Brassóval állottunk összeköttetésben — semmi közlebbit nem lehetett megtudni és a legnagyobb izgalomban várta mindenki a híreket, annál is inkább, mert ezen a vonaton számos nagyváradit utas is volt. Az érthető izgalmat csak fokozta, hogy a kora délutáni órákban az Arany-család táviratot kapott Arany Albert kereskedőtől, melyen — brassói feladással — ez állott:

„Szerecsésen megmenekültem“.

Közelebbi híreket csak délután öt óra felé kaptunk, ekkor közölték velünk a forgalmi felügyelőség és majdnem egyidőben kolozsvári tudósítónk is, hogy esütörtökön hajnalban a Nagyváradról Bukarestbe haladó expressz-vonat négy kocsija Földvár állomás közelében kisiklott.

Szerenésére a vonatot pillanatok alatt megállították. A levegőt a megrémült utasok borzalmas kiáltozása töltötte meg.

Azonnal a megrongálódott kocsikhoz rohantak és megkezdődött a mentés.

A kisiklott kocsikból

tizenegy sebesültet szedtek ki.

Eddigi hírek szerint mindössze egy súlyosabb sebesült van.

Két miniszter a kisiklott vonaton...

Kolozsváron is hamar elterjedt a katasztrófa híre és különös izgalmat okozott.

zott az, hogy a vonaton két miniszter: Lepadatu vallás- és művészi miniszter és Tatarescu kisebbségi miniszter is rajta voltak.

Az est folyamán már több helyről megerősítik a hírt, hogy nem az a vonat siklott ki, amely Bukarestből jött Nagyváradra, hanem az, amelyik innen szerdán délután 3 órakor indult Bukarest felé.

Dönt a magyar bíróság a Károlyi-vagyon felosztása fölött

Budapestről jelentik: A bíróság rövidesen dönt a Károlyi-vagyon felosztásának ügyében. Először a vagyonállapot pontos képet tisztázzák. A bírótrendező bíróság megállapítja a felosztás módosztatit, szem előtt tartva az állam érdekét. Az államnak jutó részt a mező-, erdő- és ingatlan tagból hasilják ki. A megmaradt részre nézve a birtoklás és utódlás joga — Károlyi és leszármazóinak kizárásával — a többi várományost illeti, kiket a hitbizományi levél felsorol. A törvény egy intézkedik, hogy az államnak jutó ingatlan egy éven belül fő birtok-politikai célra felhasználható. Elsősorban a rokkantak figyelembe vételével. Károlyi csekély magán-vagyonra egészen az államra száll.

* Ha meggyőződött, úgy ismét keresse fel a Fecske cipőáruházat, mert gyermekeinek jó és olcsó gyermekcipőt csak ottan vehet. Zsigmond és Adler Str. No. 1092. (Zöldfa) 8. szám.

APOLLÓ MOZGÓ

1925. január 23—24-ig

Quasimodó: **Leon Chaney**

Hatszáz család lakik Nagyváradon életveszélyes lakásban

A szükséglakások felépítéséről nagy cikkek láttak nemrégiben napvilágot a nagyváradai sajtó lapjaiban. A város főleg azért kapott kedvet a szükséglakások felépítéséhez, hogy felhasználja azt a faanyagot, amelyet a szobor-építésségek vásárolt meg. De indító okul szolgált az a körülmény is, hogy a város a szükséglakások felépítésével módot akar nyújtani az intenzívebb építkezésre. Ugyanis nem egy háztulajdonos csupán azért nem tud teljeskedni, lakásokat beépíteni, emeletet húzni, mert az összedőléssel fenyegető s gerendákkal alátámasztott lakásokból sem lehet a jelenlegi lakókat — egyenként nagyon természetesen — az utcára tenni. Ha azonban megfelelő mennyiségű szükségbarakk állna rendelkezésre ezek az építkezési akadályok a kényszer átköltöztetéssel megszűnnének.

Köszeghy József főmérnök dolgozta ki roppant praktikus módszerrel a barakképítkezést terveit s egy fából készült ház tizenkét családot tudna befogadni.

A város fel is vett ez évi költségvetésébe kilencszázezer lelt a szükség akások céljára, de hogy Bukarest jóváhagyta az összeget teljes egészében, ma még nem lehet tudni. A város

az első házra már meghirdette a nyilvános pályázatot s az építkezést a legkedvezőbb ajánlattevőnek Rákoszky József és Szász Gyula vállalkozóknak adta ki. Az első tizenkét szoba télen is kényelmesen lakható, fűthető fűtő 374.979 leibe kerül. Az építkezés megkezdésével egyidejűleg az előjáróság kimutatást készített a szükségelt barakkokról. Az előjáróság összeírása szerint 600 családot kellene olyan lakásokból elhelyezni, amelyeket életveszélyesnek deklaráltak.

Hatszáz ilyen dűledéket, pocfészket kellene lebontani, hogy helyükbe modern, egészséges lakásokat építhessenek, amit a kiköltöztetések lehetetlensége miatt még jó ideig nem lehet végrehozni. A város mindössze harminchat lakost, azaz három barakkot önját az ideig felépíteni, ami nem sok ugyan, de szükséges felhasználással mégis segítségként volna. Dr. Stern Ödön írtam, aki a Ferdinánd (Rákóczi-ut) 15. számú lerongyolt ház helyén akar modern bérpalotát építeni, már azintén hozzákezdett egy szükségbarakk felépítéséhez, melybe a lebontandó ház proletár lakóit fogja elhelyezni.

tiszt lévén, ebbe beleszólása senkinek sem volt.

Előre tiltakozik Csáky miniszter az ellen, hogy Léderer miatt a tisztikart gáncsolhassák. Egy ember cselekedetért nem lehet egy egész testületet felelősségre vonni. A nemzetgyűlés a választ tudomásul vette.

Új borbély-üzlet

Van szerencsénk értesíteni a n. é. közönséget, hogy **Saguna (Kapucinus)-utca 4. sz. alatt** egy modernül berendezett borbély üzletet nyitottunk, ahol a mai naptól kezdve a legkényesebb igényeket is kielégítünk. Szíves partitogást kér

SALAMON és KLEIN

Az evang. nőegylet

Jelmiez estélye

a Katholikus Körben

Szombaton este 9 órakor

Belépti jegy személyenként 50 Lei.

Büffé!

A libamáj a törvényfűdők asztalán

Nagy kavargást idézett elő a vámhivataloknál egy vagon libamáj, amely exportra készült.

Friedmann I., nagyváradai libamájexportőr egy vagon libamáját akart külföldre. Bécsbe szállítani, egy osztrák cég részére. A vasúti vámnál felmutatta a bevallási ívet s érdeklődött, hogy mennyi a libamáj exportvámja. Zlatescu vámfőnök utána nézett az esetnek s megállapította, hogy a libamáj exportvámja különként 25 lei, de értékbavallás alapján is el lehet vámolni s akkor 22 lej száz lejenként. Friedmann erre kérte, hogy a súlyszertint bevallást helyesbítsék értékbavallásra s ekkor kiderült, hogy 128.000 lejt kellene fizetni körülbelül egy millió érték után. Az ügyet azonban a vámhivatal nem intézte az exportőr kívánsága szerint s ezért a feladó disponálta a vagon.

Nemsokára a vámhivatal arról értesült, hogy a vagon Biharpuszpökiben van értékbavallással. A vámhivatal értesítette Biharpuszpököt, hogy nála súlyszertint bevallás történt a vagon libamájra. Az ügyről jegyzőkönyvet vettek fel. Eleinte azt hitték, hogy visszaclérlől van szó, amely esetben az érték utáni vám négyeszerese, 512.000 lej lenne a büntetés. Itt azonban egy még tisztázatlan vámkérdésről van szó s a biharpuszpökii vámhivatal felterjesztette az ügyet a vámfelügyelőséghez, hogy melyik bevallás után kell kivetni a vámot, a súly, vagy érték után s a feladónak joga van-e választani akármelyiket.

A libamáj váma tekintetében különben most jelent meg egy rendelet, amely a súlyszertint vámot 25 lejről 15 lejre szállította le. Exportálni tehát ilyen vám mellett lehet szárnyashúst és libamájat

Zománcozott edény konyha felszerelések leg-
elősebban KUN VASKERESKEDŐNÉL

A református nőegylet estélye

Febr. 2 Hétfő
a Katholikus Körben.

A Léderer-ügy a magyar nemzetgyűlés előtt

A „Nagyvárad” tegnapi cikke a Léderer főhadnagy borzalmas tetteiről élénk fölfigyelmet keltett. A magyar nemzetgyűlés tegnap — mint Budapestről jelentik — foglalkozott Léderer bűnügyével. Meskó Zoltán interpellációt intéz a honvédelmi miniszterhez arra nézve, hogyan történhetett meg, hogy Léderert felvették a csendőrség kötelékébe; hogyan történhetett meg, hogy Schwartz Mici kaszírő férje a magyar hadseregben tényleges tisztiszolgálatot teljesíthetett?

Csáky honvédelmi miniszter az interpellációra kifejti, hogy Léderer a háborúban tartalékos főhadnagy volt és többször kitüntették. A kommunizmus alatt Szegeden belépett az önkéntes vadász-zászlóaljba, amellyel a kommun bukásakor a Dunántulra, majd Budapestre került. Később beosztották a csendőrségbe és néhány tisztet, köztük Léderert is aktiválták. Az akkori időben hivatalos kutatásokat a külföldön nem végezhettek, pedig a Lédererhez fűződő szájak Pozsonyba és Bécsbe vezettek. Léderer 1908-ban vette nőül Pozsonyban Schwartz Micit. Tartalékos

**Neuralgikus
fájdalmakat
biztosan megszüntet**
a „Bayer”
Aspirin
tabletta

**VELMA
SUCHARD**
CSOKOLÁDEKÜLÖNLEGESSÉG.

ÜZLETFELOSZLATÁS!

Hatóságilag engedélyezett!

VÉGELADÁS

Az összes raktáron levő rőfös, rövidáru, harisnya és divatarukat gyári áron alul kiárusítom.

Bul. Reg. Ferd. 5 **MERCUR ÁRUHÁZ** volt Rákóczi-ut 5
Berendezés eladó! Berendezés eladó!

Ritka alkalom!

olcsó fehérneművel ellátni magát

Alig hibás

sérfsi és női fehérneműek hallatlan olcsó árban, gyári áron alul eladotnak

Özv. Stern Rezsőné

cégnél

Strada Avram Janou (Kossuth Lajos-utca)

Derby-cipőgyárral szemben.

ÁRJEGYZEK:

1 drb férfi ing Lei . 150	1 drb női ing Lei 59
1 „ férfinagyi l-a „ . 185	1 „ női nadrág „ 54
1 „ hálóg „ . 150	1 „ opál ing „ 160
1 „ hálóg l-a „ . 180	
1 „ zefring-l-a „ . 250	1 kézimunka-garnitúra ing, nadrág, hálóg Lei 550

UJDONSÁGOK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
BUDAPESTI PRINTUL CAROL (VOLT SZILÁGYI DEZŐ-UTCA) NO. 6.
Kiadóhivatalunk:
BONNENFELD ADOLF RENZVENTÁRSÁGA
ELŐFIZETÉSI DÍJ:
Melyben: egy hóra 50, negyedévre: Vidéken: egy hóra 60, negyedévre
150, félévre 300, egész évre 600 Lei. 198, félévre 308, egész évre 720 Lei
A „Nagyvárad” telefon száma 38
Kiosztásokat és hirdetőket ellátja a kiadóhivatal és a Híradó
Hírlapiroda (Telefon 13-61)

JANUÁR 31 SZOMBAT
IZRAELITA NŐEGYLET
NAGY BOHÉM ESTÉLYE
KERESKEDELMi CSARNOK

* Socolov, a kiváló cionista tudós hétfőn délután érkezik Nagyváradra és este a városi tanács és a szinagagató beleegyezésével a színházban tartja meg előadását.

* Aláírták az orosz-japán szerződést. Londonból jelentik: Az orosz-japán szerződést tegnap aláírták. Ezzel kapcsolatban megtörtént a két ország között a diplomáciai összeköttetés felvétele is. A kínai kormány jegyzékét intéz a Pekingben székelő orosz és japán nagykövethoz, amelyben kijelenti, hogy csak abban az esetben ismeri el az orosz-japán egyezményt, ha az Kína érdekeit nem sérti.

* Kinevezések a törvényszéken. A Monitorul Oficial közli, hogy Crisan Partenie kolozsvári törvényszéki bírót a nagyváradai törvényszékre elmozdíthatatlan bíróvá, Balogh Péter jegyzőt pedig albíróvá nevezték ki.

* Biharpüspökiben ujságot kell vásárolni címen egy kis hír jelent meg a Nagyváradban, amely arról szólott, hogy egyes közegek román ujságokat oktrojálnak az érkező utasokra. Alapos utánjárás után meggyőződünk arról, hogy ez a hír merő tévedésen alapszik és a való tényeknek meg nem felel, mert ujságot ott egyáltalán nem árúsítanak, annál kevésbé erőszakolhatnak az utasokra bármiféle lapot. Éppen azért, mert bebizonyult a hír alaptalansága, magunk cáfoljuk azt meg a leghatározottabban.

* Ujabb diákmozgalmak Jassiban. Bukarestből jelentik: Jassiban újból felújultak a diákmozgalmak. A keresztény diákok szövetsége tegnap memorandumot juttatott az egyetem rektorához, amelyben követelik a numerus clausus azonnali bevezetését, a hullatügyi szabályozását és a legutóbb életbeléptetett egyetemi szabályzat visszavonását. E hírrel kapcsolatban jelentik, hogy Brătianu Jonel ma fog dönteni a jassi-i prefektusnak a diákmozgalmak befittása ügyében elébe terjesztett javaslat ügyében.

* A sziguranca értesítése. A sziguranca ezután értesíti az érdekelteket, hogy azon kérvényt, amelyben a sziguranca igazolását kéri, hogy nem szerepelnek az idegenek névjegyzékén, mindenki csak személyesen adhatja be. A kijárók által beadott kérvényeket nem intézzük el.

* Az oradea-marei Zsidó Leányegylet f. hó 25-én, vasárnap d. u. 3 óra-
kor tartja rendes évi közgyűlést az orth.
polg. fiúiskola nagytermében. Kérjük
az egylet minden tagját, hogy okvetlenül
megjeleni sziveskedjenek. A vezetőség.

Tatarescu miniszter újból Kolozsvárra jön a Magyar Párt ügyében

Bukarestből jelentik: Tatarescu miniszter ma újból Kolozsvárra érkezik. Utazása a Magyar Párt ügyével van összefüggésben. A miniszter azért jön Kolozsvárra, hogy Ugron István ismeretes nyilatkozataira válaszoljon. Újból össze fogja hívni a sajtó képviselőit és részletesen ki fog térni a Hajdu Istvánnal és Csetry Jánossal kapcsolatos ügyekre is.

Bukaresti lapok ezzel kapcsolatban azt írják, hogy Hajdu István éppen azért, mert a kommunistákkal állítólag kompromittálta magát, öngyilkos lett. Magyar Párti körökben ezt a hírt naiv kitalálásnak minősítik és ezért Tatarescu meg akar győződni annak valóságára felől is.

* Debreczeny István elfogadta a szatmári lelkézi állást. Béktele Lajos szatmári református lelkész tudvalevőleg Hajdusoboszlóra távozott és helyére hatvanan pályáztak. A választáson szótöbbséggel Debreczeny Istvánt, a nagyszalon-tai egyház lelkészét választották meg. A választás január 19-én vált jogerőssé. A megválasztott nagyszalon-tai lelkézi állásra ezideig nem írták ki a pályázatot, mert Debreczeny nem nyilatkozott, hogy új állást elfogadja-e és nagyszalon-tai hívei több ízben küldöttségileg keresték fel, hogy ottmaradásra bírják. Mindezek dacára úgy hírlik, hogy Debreczeny István ma már elfogadta a mindenképpen diszes szatmári lelkézi állást.

* Iparosok gyűlése. Női szabó iparosok, valamint a női kalapkészítő iparosok e hó 25-én, d. u. 3 órakor az Ipartestület helyiségében évi közgyűlést tartanak. — Az Ipartestület ezismadia iparos tagjai e hó 23-án, azaz péntek este fél 7 órakor tartják rendes évi közgyűlést az Ipartestület helyiségében, melyre az érdekelt szakma iparosait tisztelettel meghívja az Elnökség.

* Ha Nizzába utazik: kell francia, osztrák és magyar vízum. Szerezze be a Hegedűs Hirlapirodában.

* Öngyilkos lett az anyós miatt. Kedden reggel a Calea Victoria (Kolozsvári-utca) 96. sz. alatt öngyilkossági szándékból megmérgezte magát Basa Imréné 28 éves asszony. Pálkákba veronált öntött és azt itta meg. A mérég pillanatok alatt borzalmas rombolást vitt véghez az életerős fiatalasszony szervezetében. A mentők a biharmegyei közkórházba szállították, ahol gondos ápolás alá vették az eszméletlen, élet-halál közt lebegő fiatalasszonyt. Két napig eszméletlenül feküdt Basa Imréné, aki három éve a legboldogabb házasságot élte és aki Ausztriából követte ide az urát. A fiatalok boldogságát — az ő állítása szerint — az anyós zavarta meg, aki nem volt megelégedve fia választásával és az asszonynak sok kifogásolni valót talált és fia előtt vádolta feleségét. Ez keserítette el annyira, hogy megmérgezte magát. A kórházi ágyon a rendőrtisztviselőnek elpanaszolta szenvedéseit. Férjét — úgymond — nagyon szeretni most is. Basa Imréné állapota súlyos.

* A legkényesebb izlést is kielégíti a „Maciste, a király” című hatalmas kalandfilm.

* Meghosszabbították az összeírási ívek beadását. Az államrendőrség népességi hivatala közli, hogy az összeírási ívek beadásának határidejét e hó 27-ig meghosszabbították. A meghosszabbítási dátum után beírásságok fogják bejárni a várost és mindazokat a háztulajdonosokat, akik nem tudják felmutatni az ívek beadásakor kapott elismervényt, azt 500 lei pénzbüntetésre ítélik.

8 nagy felvonás alatt egy pillanatra sem lankad az érdeklődés a

„Megbélyegzett asszony”
című sláger film előadásán, melyet
hétfőn mutat be a Dorian filmszínház

* Mi a bérlő joga és kötelessége. A Lakásbérlők Szövetsége e hó 25-én, vasárnap d. u. fél 5 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara termében előadást tart, melyen a f. évi februári évnegyedkor szükséges tudnivalókat, valamint az új lakbérleti törvényt fogja ismertetni. Érdeke tehát a bérlőknek, hogy ezen az előadáson minél nagyobb számban megjelenjenek. Lakásbérlők Szövetsége.

* Elfogtak egy szökött fegyencet. Szaffián Károly notórius lakásfosztogató, akinek az elmúlt év nyarán sikerült megszökni az ügyességi fogházból, tegnap a pályaudvari rendőrség elfogta. Szaffián Károly a fogházból való szökése után Magyarországra ment, majd minden igazoló írás nélkül újból visszajött. Most próbálják összeállítani Szaffián multjának váradi vonatkozású epizódjait.

* A legkényesebb izlést is kielégíti a „Maciste, a király” című hatalmas kalandfilm.

* A héber óvoda bizottsága tisztelettel értesíti a szülőket, hogy régi helyiségében (Str. General Mosoiu 11.) teljesen renoválva, izlésesen és ujonnan berendezve, f. hó 25-én, vasárnap újból megnyílik. Továbbá, hogy óriási áldozatok árán sikerült egy elsőrendű héber nyelvtanárnot az óvoda vezetésére megnyerni. Egyben Stern S. Endre urnak, aki nemes áldozatkésziséggel az átalakítási munkálatokhoz nagyban hozzájárult, ezúton is köszönetet mondunk.

* Jégpálya a Rhédeyben megnyílt.

* A Cion-templomban az istentisztelet péntek este fél 6 órakor kezdődik.

* Elemi iskola nyílik a Nilgesz-telepen. A heggyoldalon lakó polgároknak régi és jogos kívánsága valósul meg a közeli napokban. A tanfelügyelőség a szülői kérelmére már régebben tervbe vette, hogy a Nilgesz-telepen lakó gyermekek részére elemi iskolát állít fel. Mint sok kulturális mozgalom, úgy a Nilgesz-telepi iskola megnyitása elé is váratlan akadályok gördültek. Már minden készen állna a megnyitásra, csak az a baj, hogy nem találnak megfelelő épületet iskola céljaira. A tanfelügyelőség — igen helyesen — egyelőre úgy kíván segíteni a helyzeten, hogy amíg az új iskola felépül, magánépületben helyezik el az iskolát. A tanfelügyelőség ilyen értelmű átirata most érkezett meg a városi tanácshoz, amelynek megbízásából dr. Vostinár János főjegyző vette kezébe az ügyet. Így remélhető, hogy az iskola rövidesen hajlékhoz jut.

* A filharmonikusok vasárnapi népszerű hangversenyének műsora: Dvorak: Symfonia „Az új világból”, Thadenwaldt: Abendständchen, Gluck: Menuett. Gordonka szóló zenekarkísérettel. Előadja Popescu Sándor gordonkaművész. Wagner: Tannhäuser-nyitány. Jegyek Vidornál (Bul. Reg. erd. 2.) 50, 40, 30, 20, 15, 10 leirt.

* Szabad a baptista vallásgyakorlat. Bukarestből jelentik: A kultuszminiszter rendelkezést adott ki, amelynek értelmében a vallás gyakorlatáról szóló törvény megszavazásáig a baptisták és anabaptisták és más kisebb szekták teljes vallásszabadságot élveznek. Viszont teljesen eltiltja a

miniszter mindazoknak a felekezeteknek a vallásgyakorlatát, amelyek térítéssel (prozelitizmussal) foglalkoznak, vagy a katonai szolgálat ellen izgatnak.

* Jugoszláv vízum és olasz vízum Bukarestből 48 óra alatt a Hegedűs Hírlap-irodában.

* Utazik külföldre, vizumot csináltasson a Hegedűs Hírlap-irodában.

* A legkényesebb izlést is kielégíti a „Maciste, a király” című hatalmas kalandfilm.

* Öngyilkosságot követett el egy bécsi bartulajdonos. Bécsből jelentik: Aigner Fülöp, a „Tabarin-bar” tulajdonosa a mulatóhely elszámolási nehézségei fölötti elkeseredésében harmadik emeleten levő lakásáról leugrott s nyomban szörnyethalt.

* A szociális újszülötés. Ez az a nagy probléma, amelynek helyes megoldása fogja visszaadni a világháború és forradalmak által felborított egyensúlyát a társadalmi- és nemzeti élethez. Ez a korszerű kérdés kerül előadásra a Kath. Kőr január 23-iki kulturáldélutánján, pénteken este fél 7 orakor. Az előadó Szilágyi Dózsa premontré tanár lesz, aki két évvel ezelőtt széleskörű szociális tanulmányokat végzett a háború csapásaitól sújtott Németországban és Belgiumban, valamint a háborútól megkímélt Hollandiában. E tanulmányútján szerzett tapasztalatait fogja az erdélyi szociális viszonyok alapos ismerelével egybevetni s a problémának a mi viszonyainkat kielégítő megoldását keresni. A nagyérdemű előadásnak, amelyen valláskülönbőség nélkül bárki megjelenhet, Ödör Ica zongorajátéka és Szabó Ica éneke fognak művészi keretet adni. Ödör Ica: Schubert A) moll szonátájának I. tételét adja elő, Szabó Ica: Taubert: Madár az erdőben és Bohm: Gianetta című dalait énekli Patzkó Elemér zongorakísérete mellett.

Izzó szerelmi történet játszódik le a „Mebélyegzett asszony” című sláger filmben, melyet hétfőn mutat be a Dorian filmszínház.

* Kara Mihály szobrász kiállítását állandóan nagy közönség látogatja. Gyermekszobrai és bronz plakettjei annyira megnyerték a közönség tetszését, hogy már eddig is több megrendelést kapott bronzplakettje elkészítésére. Megrendelések eszközölhetők a Helikonban Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-u.) 1.

* Minden munkás ott legyen szombat este 9 orakor az összmunkásság teaestélyén, a Munkás Otthonban.

* Missis Maud a gondolatolvasások kiállyója, Str. Printul Carol (Szilágyi Dózsa-u.) 21. szám alatt fogad egész nap.

* Legjobb villanykörte! telefonkészülék és manometer raktáromról nagyban és kicsinyben. Telefon és villanyserelést, minden femipari és esztérga-munkát, javításokat igen szolid áron vállal a j z Andor elektromechanikus, Szalárdi-utca.

* Korcsolyák érkeztek minden nagyságban a Tarsoly-vaskereskedésbe, Saspassage.

* Agnes-csemege, egy darab 5 lei Benedeknél.

* A munkásszínház febr. 1-iki műsora a Forradalmi nász. Jegyek a Munkás Otthonban, Str. Cuza Voda (Szacsavay) 24. Beck Samunál.

Pola Negri játsza a főszerepét a „Mebélyegzett asszony” című slágerfilmnek, melyet hétfőn mutat be a Dorian filmszínház.

* Adakozás. Márfics Károlyné 5 gyermekes asszonyának Nagy Farkasné 50 leit, N. N. előfizető 30 leit küldött.

* Nemcsak tisztviselők, hanem kisiparosok is részesülnek árendedményben Rimanóczy-utján Kertész Reklám-üzletében, ahol kosztimkabát, ruhaszöveket elsőrendű vásznak, schiffonokat és damaszt-árakat, mintás és sima marakonselymeket a legolcsóbban vásárolhatnak.

LEGUJABB

Nincs váradi sebesültje a földvári vonatkisziklásnak

Brassóból telefonálják: A 32-es expresszvonat egyik kocsija éjfél után Földvár közelében tengelytörést szenvedett és négy kocsi legurult a magas töltésre.

A szerencsétlenségnek 15 sebesültje van. Nagyvárad egy sincsen a sebesültek között.

A vasúti pályát helyreállították és az expressz 12 órai késéssel indult tovább.

Betiltották Socolov kolozsvári előadását

Kolozsvárról jelentik: Socolovnak, a kiválócionista tudósnak kolozsvári ünnepléses fogadtatását és a kolozsvári meetinget a kormány betiltotta.

Megnyitották a parlament ülést, de nem volt határozatképes

Bukarestből jelentik: A képviselőház tegnap megnyitott. A megnyitó ülésen Orleanu elnökölt.

A megnyitás után megállapította, hogy a képviselők nem jelentek meg olyan számban, amennyi a határozatképességhez szükséges. Az ülést berekesztette és a legközelebbi tárgyalási napot hétfőre, 26-ára tűzte ki.

TÖZSDE

Zürich, január 22. Nyitás: Berlin 123 fél, Newyork 518 háromn., London 2483, Páris 280370, Prága 1555, Budapest 72, Bukarest 275, Bécs 72 egyen.

Bukarest, január 22. Zárlat. Devizák: Páris 1040, London 918, Newyork 191 fél, Róma 795, Zürich 3690, Bécs 27, Prága 575.

Valuták: Font 905, frank 1055, svájci 37, lira 805, dinár 300, dollár 189, osztrák 28, magyar 27, szokol 565.

Zürich, január 22. Zárlat. Berlin 123 fél, Amsterdam 209 háromn., Newyork 518 fél, London 2484, Páris 2818, Prága 1555, Budapest 72, Belgrád 850, Bukarest 275, Varsó 100, Bécs 73 egyen., Milánó 2142 fél.

Budapest, január 22. A budapesti értékpapírtőzsde zárlatai: Angol-Magyar 39, Olasz bank 20, Rima 137, Pesti Hazai 3500, Beocsini 1150, Urikányi 997, Ganz Dan. 3770, Schlick 48, Karton 91, Phöbus 90, Ofá 535, Adria 1050, Magyar Hitel 482, Osztrák Hitel 179, Allamvasut 460, Borsodmisk. 230, Borsodi szén 97, Globus 28, Ganz Vil. 1410, Izzó 890, Cukor 2390, Lignum 38, Nasici 2025, Atlantika 24, Leszámitoló 64, Salgó 548, Kereskedelmi Bank 1105, Első Bp. gőz 183, Kőszén 3250,

Fegyver 1005, Lipták 21500, Mútrágya 150, Georgia 370, Neuschloss 2400, Szlavonia 67500, Tröszt 155.

Budapest, január 22. A csütörtöki terménýtőzsde-zárlat. Gabonapiac tartott. Tiszavideki buza 600, rozs 500, korpá 255—280, tengeri 290, zab 430, takarmányárpa 400—420, sörárpa 515 ezer korona.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Üvegcipő, vigjátékujdonság 4-szer, B) bérlet.

Szombat d. u.: Nem csalom meg az uramat, vigjáték, oleső helyárrakkal.

Két bemutató

Szombaton a Gyöngypalota, jövő héten a Nagy Katalin

Utolsó próbák folynak már Kertész Sándor és Békefy Mihály operettjéből, a Gyöngypalotából. S a szereplő színészek, kardalosoktól Hetényi főrendezőig, díszletezőktől a primadonnáig, régén nem tapasztalt várakozás izgalma feszül. És a várakozás, a kíváncsiság, az izgalom nem a szerzők kvalitásait illeti, Aki csak egy-két jelenetet végighallgatott próbákban a Gyöngypalotából, tisztában van azzal, hogy ez az operett érték, a sablon-termekkel egy napon nem említhető, invenciózus, frappáns munka. Amit, ha történetesen nem Nagyváradon írnak, hanem Bécsben, vagy Budapesten, régén végigszántotta volna sikereivel a színpadokat. Nem, a szereplő színészek várakozását nem a darab kvalitásai fölötti aggodalom illeti. Csak az a kíváncsiság, hogy egy szinte klasszikusan ötletes, eredeti színvadi munkával szemben félreterelő-e a közönség a helyi szerzőkről táplált előítéleteit?

Mi, akik Kertész és Békefy munkáját ismerjük, tudjuk, hogy az előítéletet fulminánsan át fogja törni a szombati siker. A Gyöngypalota ragyogó szövegkönyve, szenzációs muzikája, a pazar keleti táncszámok, melyek a második felvonás nagy indus báljén kulminálnak s a tündés-ries új részletek megannyi ellenállhatatlan offenzíva lendületével fogják bevinni az új operettet a nagyvárad közönség fetszésébe.

Jövő héten mutatják be Bernhárd Schawnak, a világhírű angol írónak legnagyobb színpadi sikert aratott történeti vigjátékát: a „Nagy Katalint.” Schaw színpadi munkáinak bemutatója mindenkor kulturális ünnep s különösen a polgárság haladott rétegei és a munkásság tömegei tartják jussukat ehhez a nagy, felvilágosodott elméhez, a színpadon is szociológus íróhoz.

De Schaw valamennyi művétől erősen különbözik valamilyen a most Nagyváradon premierre kerülő vigjáték. Ezt a munkáját, ahol csak előadták, a kiválasztott intellektuel-közönségen kívül az a nagy színházjáró kontingens is habzsolva fogadta, amelyikről Hevesi Sándor azt írja, hogy a „rőzsaszínú vigjátékok” emlőin nőtt fel. S bár Schaw a „Nagy Katalin”-ban is megsuhogtatja azt a korbácsot, amelyet a vigjáték-írók Moliere és Gogol órá hullattak ki kezükből, azért ez a négyfelvonásos véres szatíra valami szerencsés vegyület folytán szinte operettes közvelenséggel bilincseli magához karzattól páholyokig a publikumot.

A legrejtélyesebb udvari élet kuszáit nvítja meg Schaw indiszkrét szélemessége, a tizenharmadik század orosz cári udvartársását. Intim bepillantást nyitunk az éles szeművegen keresztül a heteirák legnagyobbikának, II. Katalinnak

közönséges, mégis ósaszonyi lelkivilágába. A részeg Potemkin, ki vállán szállítja Edtaston angol kapitányt a nagy csaszinó menyeczetes ágyához, a kapitány, aki minden földi kint elvisel, de megtörik, amikor a felséges uralkodónő cipője leggyével a bordáit csiklandozza, a lelki és testi inkvizíció ezer variációja kétszereztül a legnépszerűbb Schaw-darabok közé lendíti a bemutatóra kerülő vigjátékot.

— Három órákor kezdődik szombat délután az előadás.

— Uvegcipő. Pénteken B) bérletben kerül színre Molnár Ferenc nagyszerű vigjátéka, melynek szelvényes dialogusai és sok helyen megrázó jelenetei a világhírű író legszebb alkotásai közé tartoznak. A pénteki előadáson ugyanazok játszó a főszerepeket, akik a premieren Gröfné Polgár Mariska, T. Pogány Janka, Benes Ilona, H. Körösy Juci, Kertész Mancsi, Nagy Berta, Tóth Elek, Hevesi, Galambos, Stoll és Madas. Az Uvegcipő pénteki előadását figyelmébe ajánljuk mindazoknak, akik Molnár Ferenc színdarabjairól rajonganak, de akiknek eddig még nem volt alkalmuk e szenzációs új vigjátékot megnézni.

— Gyöngypalota. Nemesak az operett címe, hanem a színpad maga ragyogó gyöngypalota lesz szombaton este Kertész Sándor és Békefi Mihály pompás operettjének bemutatója alkalmából. Az igazgatóság káprázatosan szép új díszleteket és kosztümöket készíttetett a Gyöngypalotára, ami azt jelenti, hogy ez az operett igen hosszú ideig műsordarabja lesz színházunknak. A szereplő művészek és művésznők a rendkívül hálás szerepeket legsjobb tudásukkal és odaadó ambícióval tanulják, hogy játékuk mindenben méltó legyen a két nagyváradi szerző nagyszerű munkájához. A Hetényi színiiskola növendékei teljes számmal vesznek részt a Gyöngypalota előadásain és többek között gyönyörű keleti balletet mutatnak be keleti kosztümökben és ragyogó ékesítésekkel. A gyönyörű táncot Antalffy Margit tanította be. A Gyöngypalota fűlbemászó misztikus keleti muzsikája már az első előadás után olyan közkedveltségnek fog örövendeni, hogy az egész városban dudolni fogják a népszerű melódiákat. Mindent összevéve, a Gyöngypalota a legérdekesebb és egyik legszebb eseménye lesz ennek a szezonnak. A nagyszerű darab főszerepeit Horváth Mici, T. Pogány Janka, Kertész Mancsi, Bihari Sándor, Bihari Nándor, Hevesi, Stoll és Kornai játsszák. A Gyöngypalota minden előadását Békefi Mihály személyesen dirigálja. A rendezés munkáját Hetényi Elemér főrendező végzi. Az operett szombaton és vasárnap bérleten kívül, hétfőn A) bérletben, kedden B) bérletben kerül színre.

— Bibliás ember. Dr. Kienzl Vilmos négyfelvonásos dalműve, mint a szezon első operaelőadása, szerdán este kerül bemutatóra. A kisvárosi millióban játszódó rendkívül érdekes meséjű dalmű főszerepeiben Marcus Rita, Marcus István és Bihari Sándor s T. Pogány Janka lépnek fel. A Bibliás ember előadása bérletszünetben történik és már is megállapítható, hogy szorongásig zsúfolt nézőtér fog gyönyörködni az opera rendkívüli értékes muzsikájában és a szereplő színészek művészetében.

MOZI

— A biblia egyik leghatásosabb fejezete, a zsidók kivonulása Egyiptomból, a Vörös-tengeren száraz lábbal való átkelés mesteri képekben látható a „Rabszolgakirálynő” című 8 nagy felvonásos monumentális filmben, melyet Kertész Mihály rendezett és amelynek főszerepeit Korda Mária, Beregi Oszkár és Aitiqui Millar alakítják. Ma, pénteken az előadások 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. A nagy érdeklődésre való tekintettel vasárnap délelőtti olcsó helyáru matinén is bemutatja a Dorian-filmszínház a „Rabszolgakirálynő”-t.

— „A Notre Dame-i toronyőr” az Apollóban páratlan sikerrel fut immár harmadik napja, állandóan telít házakat vonzza. A közönség egyöntetűen a legszebb elismerés hangján nyilatkozik a film szépségeiről s első sorban Lon Chaneyről, Quisimado megzemélyesítőjéről zeng dicsőimuszokat. Ezeket a dicsőítéseket Lon Chaney és mellette Esmeralda megzemélyesítője, Patsy Ruth Miller meg is érdemlik, mert tökéletesebb alakítást a leg-

merészebb fantázia sem tud megalkotni. A darab szombatig marad műsoron.

NYILTÉR

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik mélyszéges fájdalomunkon részvételükkel enyhíteni igyekeztek.

Özv. Réthy Istvánné és gyermekei

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon rokonaimnak, jóbarátainak és jóismerőseimnek, kik felejtetlen feleseméggem elhunytá alkalmával jelenlétükkel igyekeztek fájdalmamat enyhíteni. ezúton mondom halás köszönetet. Váradszöllös, 1925. jan. 22.

Bobovszky Gyula.

Egy teljesen jókarban lévő 500 mm. széles vastagsági

gyalugép eladó

működésben megtekinthető Széles Sándor asztalosmesternél. Hâşdeu (Húrmas)-utca 5. szám.

Csak nővel ne...!

KALANDOS REGÉNY

Írta: Moly Tamás.

A kocsiában már ült valaki

Nem kellett céltalanul csavarognia London utcáin. Szobájában nem birt megmaradnia, kiüzte onnan a vágyból-késégből támadt nyugtalanság. Erre fölfedezte magának a nagyszerű néprajzi muzeumot. Megszerette a nagy hűvös termeiket, érdeklődéssel böngészte sorra az üvegszekrényeket, kezében tárgymutatóval s nézte, miféle kezdetleges és gyermekies holmi, furcsa cók-mók és afrikai néger hasznos szerszáma, fegyvere, csecebebecseje, kincse. Dodd Austin megállapította, hogy egy szépséges alaku tarka rossz kavicsához ott annyi szenvedély és indulat fűződhetik, mint nálunk egy művésziesen csiszolt ragyogó drágakőhöz... Egészen mindegy, Helén! — mormogta keserűen.

Ott járt mindennap. De hiába, ennek a szép tanulmányinak békéltető hatása is egyre jobban csökkent. Szeptember elején már unta ezeket az üvegszekrényeket ritka gyűjteményeikkel együtt. Nagyon el volt keseredve s elhatározta, hogy gyökeresen véget vet ennek a szörnyű állapotnak. Leutazik Firenzébe. Nem bánja, történjék bármi! És pedig mingyárt! Lázás türelmetlenség fogta el. Kiszett a muzeum épületéből. Meglátott egy lassan baktató bérkocsit. Intett neki; be se várta, hogy megálljon, felrántotta az ajtaját, a kocsisnak odakiáltotta a szállója címét és beült a kocsiba.

Már be is vágta az ajtót s a ló ügetni kezdett. De most Dodd Austin ugyancsak elcsodálkozott és nézett... ránézett arra, akinek a kocsijába ült, — mert a kocsiában már ült valaki, — és nem hitte volna, hogy ennire meg tudjon örülni egy véletlen találkozásnak. Néhány másodpercig még a száva is elállt. De azután kitért:

— Te vagy? Itt vagy?! — és megragadta a kezét és rázta, mintha le akarná rázni testéről a karját tőle.

— Hát te nem tudtad? — és a nagyon kedves, szőke Wright Olivér ámuló arcot vágott. — Hiszen intettem neked, amint megláttalak, hogy ülj be hozzám a kocsiba és nem tudtam megérteni, miért vágsz olyan elkéseredett arcot. En is az imént láttalak meg. Milyen pompás, figurás véletlen!

— Nem tudtam, hogy Londonban vagy és abban a kocsiában ülsz, — magyarázta Dodd Austin buzgón és iparkodott azon, hogy kedves legyen. — Micsoda nagyszerű! Nagyszerű!!

— Miféle épület az, amelyikből kijöttél? — érdeklődött a barát ártatlan képpel. — És hogy vagy? Itt lakol most állandóan? Mit műveltél azóta, hogy utoljára láttalak? — nem győzte kérdezni.

— Nem tudod? Ejnye, hogy te ezt nem tudod! Ez a néprajzi muzeum. A legsebbebb muzeum, mondhatom. Érdekesebbet el sem tudok képzelni. Holnap magamával viszlek és megmutatom neked, hogy milyen csodák vannak a világon. És velem jössz! Mert feltételezem, hogy neked ma sincsen fontosabb és sürgősebb dolgod, mint volt eddig világleteledben.

— Hová menjek veled? — csodálkozott a barát.

— Afrikába! Természetesen. Afrika belsejébe. Ahol nincsen városi nép és finom európai kultúra, hanem egészen más, milyen az élet, izgalmas, érdekes, meglepő, titokzatos, egészen más. Ez itten nem ér semmit!

— De te most itt lakol Londonban? Vagy talán már Afrikában? — Wright Olivér ezt úgy tudta kérdezni, hogy a szája szöglete se kunkorodott mosolyra.

— Augustus elseje óta vagyok itt, — felelte a derék Dodd Austin gyanutlanul. — Nagy tanulmányokat folytatok és készülök Afrikába. Nem megy ez így tovább. Meguntam ezt a céltalan lődörgést a világban, érted? Szép, szép, csakhogy még sincsen értelme. Már pedig az életnek értelmet kell adni.

— Hát ez nagyon érdekes, — ismerte el Wright Olivér. — És mit csinálunk Afrikában? Barátkozunk a rokonszenves bennszülöttekkel és felcseréljük tiszteletbeli négernek!

(Folyt. köv.)

Ingyen kap minden vevő akilegalább 20lelért vásárol 1 darab

IXIA
szappant

a Savoly
illatszertárban

1925. január 29-ig.

Zongorák

Elsőrendű wieni német és angol gyártmányuak állandóan raktáron

Legmesszebb menő jótállással.

Részletfizetésre is!

STERNBERG

Kishídfő.

A legkisebb hirdetés ára 30 lei

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy szó ára 3 lei, vastag betűs 6 lei

Levelezés

Schwartz Izsák Cristor, fontos ügyben jelentkezzen a Rudolf Mosse irodában Str. Iosif Vulcan (Nagy Sándor utca). 404

OKTATÁS

Zongora órát adok kezdőknek ugyanott gyakorolni is lehet. Cim Hegedűs Hirlapirodában. 434H

Hegedű oktatást vállalom, házhöz is megyek. Címeket a kiadóba kérek leadni. 448

LAKÁS

2 szobás garcon lakás irodának, orvosi rendelőnek stb.-nek is alkalmas, jó helyen átadó. Ardeal. Iroda: Ep. Ciorogariu (Uri-utca). 294

Alkalmazás

Főzni tudó tisztességes mindenest keres 2 tagu családnak. Citromné, Take Ionescu (Körös)-u. II. em. 4. jelentkezni csakis d. n. fél 2 és fél 3 között. 461

Adás-Vétel

Bizományba elfogadok szőnyegeket, fehérneműt, kékzímunkát, dísz tárgyakat és jegyeszem azokat a legmagasabb árban kiárulsítani. Weinbergerné, Str. Monasterii (Zárda-u.) 1. szám. 350

Irodaszta 2 személyes eladó. Cim Hegedűs Hirlapirodába. 453H

BIHARI GÉP ÉS FÉMIPARTELEP ORADEA-MARE, CALEA VICTORIEI No. 22.

Raktárról szállít bármilyen méretű iparvasuti mozdonyokat, kerékpárokat 600-760 m.m. nyomtávolságban, csapágyakat és lökhárítókat. — Iparvasuti mozdonyok főjavítása. Mozdonyok 600-760 m.m. nyomtávolságú átalakítása. — Készít bármilyen méretű iparvasuti truckokat, rönk vagy tűzifa szállításra. — Fe szerel fűrésztelepeket, szállít és felszerel bármilyen méretű stabil gépeket.

FAÜZEMEK KÜLÖN FIGYELMÉBE!

Felvállalunk saját mozdonyaink és kocsiainkkal tűzifa vagy rönk szállításokat bármilyen iparvasuton. Ajánlatokat díjmentesen eszközlünk. Telefon 17-58. :: Táviratcim: Metall.

SZÜCS és SZŐRME

munkákat a legolcsóbban készít:

ANDRÁSSY, Szilgigetl.-u. 6

Keresünk megvételre

használt tűzmentes könyvszekrényt vagy tűzmentes könyvvállányt.

Cim a kiadóhivatalban.

MOTOROK

Szivógáz 20-60 HP.
Benzin 4, 5, 10, 16 HP.
Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP.
Diesel 40, 50 HP.

GŐZGÉPEK

Félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP.
Compoundstabil 60, 70, 80 HP.

Összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot Friedrich Testvérek, Timișoara.

ELADÓ GÉPEK!

3 db Revolver falccseréprész u.
3 db Falccseréprész, kézi és erő hajtárra,
1 db. 3 számú Ganz-féle téglaprés, napi teljesítmény 10.000 darab.
1 db. 1. számú téglaprés, hozzá cseréprész automata és 10.000 db. szárító keret.
1 db. benzines fűvágó motor, 4 HP.
1 db. vasesztergapad 1000 mm. csucstávolság, norton szerelvény és prizmas.
1 db. 3 számú Ajax kalapács 4 tonnás.
1 db. abrichter fagyalu, kombinált maróval.

Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók

Friedrich Testvérek gépgyára, Timișoara

SZEGET ÜTOTY A FEJEMBE.

ruháimat miért szerezem be drágán hiszen 1000 leierért készítek egy öltönyt más

Schreier Emanuel
uriszabó, Str. Cogal. Váradi Zs. 2.

MÉG NEM LÉTEZETT az őszi téli szezonból megmaradt valódi angol szövetekből divatöltönyök a legszebb kivitelben. — Óriási választék! Kérem kirakat árajánlatot figyelemmel kísérni. Weisz E. Zsigmond, Str. J. Vulcan (Nagy Sándor-u.) 1.

Használt öltönyök, télikabát eladó. Ifj. Erdősnél, Reg. Ferdinand 7. 456H

Eladó egy finomabb kivitelű tölgy hálószoba berendezés topolya berakással Jungel műbutorasztalossal, Alexandri (Teleki)-utca 25. sz. 455H

KÜLFÖLD

Háztartás vezetésére intelligens, jól főző 40 év körüli keresztény házvezetőnőt keresz Bozsák, Gődű utca 57. 464H

Hő és sárcipőt javít a Vulcan Dalavrance (Ritók) utca 15. 463H

Beteg mellé ápolónőnek ajánlkozom. Cimen Kolah őzsefinél Raikovsky ut 18. 462

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezettel. Adásvételi Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-tér) 24. Értéktér délután. 4

Tudomásra hozom a T. vevőközönségnek, hogy T. metó-u. 7. sz. alatt mézáró és hentes üzletet megnyitottam Szives pártfogást kér Fekete László. 478

Gobella himzést olcsón készítek, filében állandó késlet. Str. Tabacariilor (Gimnázium-utca) 8. sz. 464

Remélem

tudja már, hogy a Pannoniában

vizumoztat

DEUTSCHAFutár

Utleveleket elintézt.

Mindenütt kaphatók:

Ursus Extra világos és Hercules dupla malta barna
kolozsvári sörkülönlegességek

URSUS-CZELL SÖRFŐZDE, KOLOZSVÁR

Nagyvárad ierakata: Strada Astra (Gilányi-utca) 5-7. sz.

LEGUJABB

DOMBORNOMÁS

KERESKEDELMI LEVÉLPAPIROST

MEMORANDUMOT, SZÁMLÁT ÉS BORITÉKOT KÉSZÍT

»SUNFIELD«, ORADEA-MARE

STRADA VLAHUȚA (SZENT JÁNOS-UTCA) 29.

Victoria fűszermalom elhelyeztem

Cogalniceanu (Váradi Zs.)-u. 7 sz. alá. Csomagolt és csomagolatlan őrölt fűszer állandóan raktáron. Elvállalok mindenféle fűszer őrleéseket. Tisztelettel: „Victoria” fűszermalom.

ELADÓ: Berkovits-utcan négyszobás magánház, jufányosan; Kórház-utca végen háromszobás, istálló, kis szőő gyümölcsösrel 260.000; Állomás mellett négyszobás villa, kerttel, szőlővel, kedvező fizetési feltétellel; Erzsébet-utcan 130.000; kis ház 55000, mind átadó lakásokkal; négy helyiség üzletnek, raktárnak.

CSAPÓ, Strada Akadémia 6. szám

Modernül villanyerőre berendezett bevezetett

vasbutor üzem sürgösen eladó

Értekezni: Strada Maghiar (Magyar-utca) 18.

Nagyvárad legolcsóbb gőzfűtő üzem

STERN VÁLLALATOK

tűzifa értékesítő és aprító telep

Bármilyen mennyiségben azonnal szállít: köbméterben vagy sulyban, továbbá inknek bérvágást eszközlünk, fűrészelés köbméterenként 12 lei, aprítás köbméterenként 12 lei.

Üzem: Sánc-u. 16. Telefon: 17-43

Megrendelések felvételnek a Hegedűs Hirlapirodában és a Hangya szövetkezetben (Calea Reg. Ferdinand volt Rákóczi-ut), ahol minden vevő árengedményt kap a megrendelésnél.